

HANDLEIDING MELDPUNT BEWINDVOERING

www.meldpuntbewindvoering.be is een initiatief van meer dan 50 Vlaamse welzijnsorganisaties en is ontstaan als een gevolg van de **'Actie Driekoningen'** (6/1/2016) waarbij werd opgekomen **voor een correcte en menswaardige toepassing van de wet op de bewindvoering.**

Intussen werd ook een **overleggroep** opgestart van een delegatie van welzijnsorganisaties met de vijf **Vlaamse Korpschefs** van de vrederechters. Dit leidde intussen tot constructieve en nuttige samenkomsten die tweemaal per jaar doorgaan.

De 'Actie Driekoningen' is intussen ook in **Wallonië** doorgedrongen. Er is nu ook een **Franstalig Meldpunt** (via Inclusion-zelfde locatie als Inclusie vlaanderen) en er werd intussen ook een overleg opgestart met een aantal **franstalige vrederechters.**

Bewindvoering is een **zeer ingrijpende maatregel** in het leven van **kwetsbare mensen** die slechts gedeeltelijk of helemaal niet voor zichzelf kunnen opkomen.

De maatregel is bedoeld ter **BESCHERMING** van die kwetsbare personen en dient deel uit te maken van hun integrale hulpverleningsproces.

Daarom vereist de toepassing heel wat **empathie en betrokkenheid** om een passende bescherming op maat te kunnen instellen.

De wet is volledig gebaseerd op de universele beginselen van de 'Rechten van de mens'!
De wetgever bedoelde de betrokken persoon helemaal centraal te stellen en alle beslissingen te laten uitgaan van zijn belang en gericht op de goede zorg en de grootst mogelijke kansen op een zo normaal mogelijk leven.

De toepassing van deze beschermingsmaatregelen werd doelbewust toevertrouwd aan de **vrederechter**. Van de vrederechter en zijn medewerkers mag immers verwacht worden dat zij over de nodige sociale vaardigheden en menselijke kwaliteiten beschikken om vanuit hun justitiële functie en deskundigheid mee ingeschakeld te worden in een ruimer **hulpverleningsproces**. Het uitspreken van een beschermingsmaatregel is een groeiende opdracht voor de vrederechters en maakt een steeds belangrijker deel uit van hun totale takenpakket.

Van een (professionele of niet-familiale) **bewindvoerder** mag dan weer verwacht worden dat hij een **sociaal betrokken persoon** is die als mentor en begeleider op een empathische manier de belangen van zijn beschermeling helpt behartigen.

Teneinde de toepassing van de wet door alle betrokkenen zo goed en zo kwaliteitsvol mogelijk te laten verlopen is het belangrijk dat we, **naast de vele goede zaken en correcte en respectvolle toepassingen, toch ook de tekortkomingen in beeld** brengen om hieruit te leren en elkaar te ondersteunen in een correcte en menswaardige toepassing.

Het Meldpunt is dus bedoeld als een constructief hulpmiddel om zicht te krijgen op tekortkomingen en verbeterpunten om zo de toepassing van de wet op de bewindvoering te optimaliseren.

Bedoeling en werking van het Meldpunt:

- **Registreren van meldingen van manifeste persoonsgebonden tekortkomingen** door betrokken actoren, vrederechters, griffiepersoneel, (professionele) bewindvoerders ... bij de toepassing van de wet op de bewindvoering.

Het gaat hem hier **niet** om het betwisten van de **inhoud** van de genomen rechterlijke beslissing, maar om tekortkomingen **in de wijze waarop de wet door de betrokken actoren wordt toegepast** en uitgevoerd.

Het gaat dus onder meer over **de wijze waarop** mensen ontvangen worden, de manier waarop met hen wordt omgegaan, al dan niet voldoende naar hen geluisterd wordt, de manier waarop ze betrokken worden, de mate waarin ze respectvol en tactvol behandeld worden ... de procedures gerespecteerd worden, er gehandeld wordt naar de geest van de wet ...

Wanneer dergelijke meldingen op het Meldpunt gepost worden, ontvangt de melder een **antwoord** per mail met de vermelding van de hiernavolgende procedure :

deze individuele persoonsgebonden meldingen worden, **enkel na overleg en met het uitdrukkelijk schriftelijk akkoord van de melder(!)**, door het Meldpunt **doorgegeven aan de desbetreffende korpschef** die dit verder afhandelt binnen zijn bevoegdheden.

Als het meldingen betreft over de werkwijze en de houding van de **(professionele) bewindvoerder**, dan kan er hiervan, op dezelfde manier, door het Meldpunt melding gemaakt worden bij de korpschef of desgevallend bij de Stafhouder van de betrokken balie.

Verder komen wij hierin op geen enkele manier meer tussen.

- **Detecteren van systematisch terugkerende geobjectiveerde tekortkomingen** door de betrokken actoren, die indruisen tegen de voorziene procedures of tegen de geest van de wet, waaruit dan **aanbevelingen** kunnen afgeleid worden voor een betere en correctere toepassing van de wet.

Deze meldingen worden, na bespreking met de korpschefs, gerapporteerd aan de minister van Justitie, de Hoge Raad voor de Justitie en via de korpschefs/balies aan de betrokken beroepsgroep. *Het meldpunt treedt hier op als verzamel-en registratiepunt van systematische, herkenbare en geobjectiveerde tekortkomingen **bij de toepassing van de wet**, om die vervolgens te signaleren aan de betrokken actoren en het beleid met het oog op remediëring.*

- **Detecteren en valideren van wetgevend-technische mankementen** die een vlotte en correcte toepassing van de wet (ver)hinderen.

Deze vastgestelde problemen worden, na bespreking met de korpschefs, of op hun aangeven, overgemaakt aan het Parlement en aan de bevoegde Minister, al dan niet met suggesties tot verbetering of aanpassing.

*Het Meldpunt fungeert hier als verzamel-en registratiepunt van tekorten en mankementen **in de wet zelf** en signaleert deze aan de wetgever en het beleid onder de vorm van aanbevelingen ter verbetering van de wet zelf.*

Onbedoelde meldingen:

Hoewel we met het meldpunt **niet aan persoonlijke coaching of individuele hulpverlening** willen/kunnen doen, stellen we vast dat de meldingen in een aantal gevallen onduidelijke en door ons niet te valideren **persoonlijke situaties** betreffen die eigenlijk niet behoren tot één van de drie vooropgestelde doelstellingen.

Toch hebben we de indruk dat deze meldingen schrijnende situaties kunnen betreffen waar de melders niet mee rond geraken of waarin ze verstrikt zijn geraakt. Dergelijke personen moeten wellicht ondersteund en individueel verder geholpen worden. Dergelijke melders lopen het risico met een valse verwachting te blijven zitten omdat wij geen verder antwoord (kunnen) geven en geen enkele tussenkomst (kunnen) doen. Gezien het evenwel belangrijke signalen kunnen zijn die nodig worden opgevangen en behandeld door hulpverleners, voelen we ons genoodzaakt om bij dergelijke meldingen toch terug te koppelen en hen de raad te geven om de verdere passende hulp in te roepen die wij niet kunnen bieden.

Deze interventie was aanvankelijk niet voorzien, maar blijkt uit de inmiddels gemelde praktijkgevallen noodzakelijk te zijn uit respect en bezorgdheid voor de situatie van de melder en om vooral ook geen valse verwachtingen te laten ontstaan.

*In dergelijke gevallen wordt vanuit het Meldpunt aan de melder een 'antwoordmail' gestuurd waarin **het Meldpunt zich onbevoegd** verklaart en de melder wordt aangeraden zich hiervoor desgevallend **te laten bijstaan door een raadsman en/of een hulpverlener**. Desgevallend wordt tevens gewezen op de mogelijkheid om binnen de maand na de beslissing in beroep te gaan.*

Bij elke melding, van welke aard ook, krijgt de melder altijd een antwoordmail waarin de goede ontvangst wordt gemeld en waarin wordt aangegeven wat er verder met de melding gebeurt, op basis van de hierboven beschreven situaties.

Permanente Werkgroep

Vanuit de vroegere 'Actie Driekoningen' ontstond een **Permanente Werkgroep** die de welzijnssector vertegenwoordigt bij het overleg met de korpschefs van de vrederechters.

Deze Werkgroep nam eveneens het initiatief om een Meldpunt op te richten en behartigt de verdere uitwerking ervan.

Deze initiatiefnemers beschouwen **het Meldpunt niet als een 'klachtenbank'** maar als een **registratie-en voedingspunt** om de mankementen in de toepassing van de wet op de bewindvoering in beeld te kunnen brengen met het oog op een **constructieve aanpak** ter verbetering in het belang van de rechtzoekenden.

Voordien werden deze klachten soms onvoldoende gehoord of werd er geen verder gevolg aan gegeven.

Samenstelling van de Permanente Werkgroep : Bernadette Rutjes (Inclusie Vlaanderen), Luc Goutry (gewezen volksvertegenwoordiger en initiatiefnemer nieuwe wet), Stefaan Van Roey (Zorgnet-Icuro), Lief Vanbael (VZW Gezin&Handicap/KVG), Nadia Dekoning en Dany Van der Biest (FOVIG : Federatie ouderverenigingen en Gebruikersraden), Martine De Moor (Similes).

De leden van de Permanente Werkgroep volgen de meldingen op en overleggen welk passend gevolg eraan kan gegeven worden.

De operationele werking van het Meldpunt wordt behartigd door Inclusie Vlaanderen. De leden van de Permanente Werkgroep binden zich onderling aan een **geheimhoudingsplicht**. Zonder voorafgaande consensus van alle leden kan er dus nooit gecommuniceerd worden over de meldingen die bij het Meldpunt werden gepost.

Er moet voor alle melders immers een volledige garantie bestaan op discretie.

Bekendmaking van de identiteit van de melder kan enkel **met akkoord van de melder zelf!**

De inhoud en de aard van de meldingen worden anoniem besproken tijdens de samenkomsten van de **'overleggroep korpschefs-zorgsector'**.

Het is tevens de bedoeling om via een jaarverslag een oplisting te maken van de ingestuurde meldingen en van daaruit de nodige en nuttige aanbevelingen te formuleren aan het beleid en de wetgever. Uiteraard zullen ook de zorginstellingen dit rapport ontvangen.

Bekendmaking Meldpunt:

Er is dringend een **verdere en ruimere bekendmaking** van het Meldpunt nodig, willen we onze doelstelling (verbetering van de toepassing van de wet) bereiken!

We opteren er voor om deze bekendmaking in eerste instantie te richten naar alle mogelijke betrokken **hulpverleners** en medewerkers van zorgorganisaties en welzijnsdiensten.

Zij hebben immers initieel onze hele Actie 'Driekoningen' vanuit een concrete en reële behoefte mee in gang gezet en ondersteund.

Wanneer professionele hulpverleners meehelpen aan de meldingen, wordt de kans verhoogd op duidelijk geformuleerde 'bedoelde' meldingen die verder gaan dan een 'individuele hulpverleningsvraag' maar het karakter krijgen van 'geobjectiveerde' meldingen van mistoestanden, leemtes en verbeterpunten.

Het ideaal zou erin bestaan dat er per organisatie of zorginstelling binnen hun team een coördinator/contactpersoon zou aangewezen worden die binnen het team als gangmaker en referentie-hulpverlener optreedt, de relatie met het Meldpunt onderhoudt en de werking van het Meldpunt bij de collega's activeert. De namen van deze 'contactpersonen' kunnen doorgegeven worden via bernadette.rutjes@inclusievlaanderen.be.